

LIETUVOS RESPUBLIKOS
PAGALBINIO APVAISINIMO
ĮSTATYMO NR. XII-2608 1, 3, 5, 7, 9 IR 10 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 1 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 1 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Šis įstatymas nustato moters pagalbinio apvaisinimo ir vaisingumo išsaugojimo paslaugų teikimo sąlygas, būdus, tvarką, įstatymų nustatyta tvarka santuoką sudariusių asmenų (toliau – sutuoktiniai) arba registruotos partnerystės sutartį sudariusių asmenų (toliau – partneriai), kurių prašymu atliekamas pagalbinis apvaisinimas, taip pat ir asmenų, kuriems teikiamos vaisingumo išsaugojimo paslaugos, teises. Šis įstatymas nustato asmenų, kuriems jų prašymų teikiamos pagalbinio apvaisinimo ar vaisingumo išsaugojimo paslaugos, teises, paslaugų teikimo sąlygas, būdus ir tvarką.“

2 straipsnis. 3 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 3 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Pagalbinis apvaisinimas gali būti atliekamas tik naudojant apvaisinamos moters ir **sutikimą davusio** lytinių ląstelių donoro, su ja gyvenančio įstatymų nustatyta tvarka ~~sutuoktinio ar partnerio~~, lytines ląsteles, išskyrus atvejus, kai vieno iš ~~sutuoktinių ar partnerio~~ **donorų** lytinės ląstelės yra pažeistos ar jų nepakanka ir dėl to jos negali būti panaudotos pagalbiniam apvaisinimui, taip pat tais atvejais, kai su jomis yra didelė rizika perduoti ligą, sukeliančią didelę negalią, kurios kriterijus nustato sveikatos apsaugos ministras.“

2. Pakeisti 3 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Embriono donorystė yra draudžiama, išskyrus atvejus, kai donorystei yra naudojamas lytinių ląstelių banke laikomas embrionas, kurio raštu atsisakė asmenys, nurodyti šio įstatymo 5 straipsnio 3 dalyje. Šiuo atveju embriono donorais laikomi ~~abu sutuoktiniai (partneriai)~~ **asmenys (asmuo), kurių (-o) pagalbiniam apvaisinimui buvo sukurti embrionai**. Embriono atsisakymas yra galimas ne anksčiau kaip praėjus dvejiems metams nuo pagalbinio apvaisinimo pradžios. Embriono atsisakymo ir jo panaudojimo kitų ~~sutuoktinių (partnerių)~~ **asmenų (asmens)** pagalbiniam apvaisinimui tvarką nustato sveikatos apsaugos ministras.“

3 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 5 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Pagalbinis apvaisinimas gali būti atliekamas tik ~~įstatymų nustatyta tvarka santuoką ar registruotos partnerystės sutartį sudariusiems~~ veiksniais asmenims pateikus: asmens tapatybę; ir amžių, ~~santuokos ar partnerystės sudarymą~~ patvirtinančius dokumentus, **bei** medicinos dokumentus, patvirtinančius šio straipsnio 1 dalyje nurodytų sąlygų egzistavimą, rašytinį prašymą atlikti pagalbinį apvaisinimą ir šio įstatymo 7 straipsnyje nustatyta tvarka pasirašytą nustatytos formos informuoto paciento sutikimą atlikti pagalbinį apvaisinimą.“

4 straipsnis. 7 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 7 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Prieš pagalbinio apvaisinimo pradžią asmens sveikatos priežiūros įstaigos darbuotojas, atliekantis pagalbinį apvaisinimą, privalo suprantamai informuoti ~~abu sutuoktinius (partnerius)~~ **asmenis (asmenį), kuriems (-iam) bus atliekamos pagalbinio apvaisinimo procedūros**, apie pagalbinio apvaisinimo galimybes, numatomus naudoti pagalbinio apvaisinimo būdus, alternatyvas, naudą, riziką, galimas procedūrų medicininės, psichologinės pasekmes, daugiavaisio nėštumo keliamą riziką motinai ir vaisiui, pagalbinio apvaisinimo sėkmės tikimybę, nurodydamas klinikinių nėštumų ir gimdymų skaičių (tiek bendrai žinomą medicinos praktikoje, tiek ir konkrečiai pasiekiamą pagalbinio apvaisinimo paslaugas teikiančioje sveikatos priežiūros įstaigoje), tenkantį numatomam taikyti būdai, taip pat sukurtų, tačiau į moters organizmą neperkeltų embrionų saugojimo lytinių ląstelių banke terminus.“

2. Pakeisti 7 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Informacija, nurodyta šio straipsnio 1 dalyje, prieš pagalbinio apvaisinimo pradžią turi būti pateikta ir raštu, ~~sutuoktiniams (partneriams)~~ užpildant ir pasirašant informuoto paciento sutikimą.“

3. Pakeisti 7 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Prieš pasirašant informuoto paciento sutikimą, ~~abu sutuoktiniai (partneriai)~~ **asmenys (asmuo), kuriems (-iam) bus atliekamos pagalbinio apvaisinimo procedūros**, yra raštu informuojami apie preliminarą visos pagalbinio apvaisinimo procedūros kainą.“

6 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 9 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Veiksnius pilnametis asmuo, taip pat nepilnametis asmuo, atstovaujamas Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka, gali sudaryti sutartį su asmens sveikatos priežiūros įstaiga, teikiančia pagalbinio apvaisinimo ir (ar) lytinių ląstelių banko paslaugas, kad būtų paimtos,

užkonservuotos ir saugomos jo lytinės ląstelės ir (ar) reprodukciniai audiniai jo vaisingumui išsaugoti, jeigu esama sveikatos būklė ir (ar) prognozuojami sveikatos sutrikimai, ir (ar) paskirtas gydymas, **bei kitos aplinkybės** kelia pagrįstų abejonų dėl šio asmens tolesnio vaisingumo ir tas abejones patvirtina gydytojų konsiliumas.“

7 straipsnis. 10 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 10 straipsnio 1 dalį iki dvitaškio ir ją išdėstyti taip:

„1. Valstybė skatina pagalbinio apvaisinimo technologijų, kuriomis siekiama embrionų gyvybingumo ir didžiausios saugaus nėštumo bei gimdymo tikimybės, taip pat kuriomis embrionai sukuriama panaudojant šaldytas moteriškas lytines ląsteles, vystymą. Embrionų gali būti sukuriami tiek, kiek vienu metu pavyksta sukurti, tačiau galutinį sprendimą dėl sukuriamų embrionų skaičiaus priima ~~abu sutuoktiniai (partneriai)~~ **asmenys (asmuo), kuriems (-iam) bus atliekamos pagalbinio apvaisinimo procedūros**, pasitarę su gydytoju. Sprendimas fiksuojamas medicinos dokumentuose, gavus informuoto paciento rašytinį sutikimą. Vienu metu į moters organizmą perkeliama embrionų skaičius negali viršyti trijų. Medicinos dokumentuose taip pat fiksuojama informacija apie:“

2. Pakeisti 10 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Sukurti, tačiau į moters organizmą neperkelti besivystantys embrionai laikomi lytinių ląstelių banke. Lytinių ląstelių banke embrionai saugomi ir naudojami sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka. Embrionai pagal ~~sutuoktinių (partnerių)~~ raštu pareikštą valią saugomi informuoto paciento sutikime nurodytą laiką, bet ne trumpiau kaip dvejus metus nuo pagalbinio apvaisinimo pradžios ir ne ilgiau kaip dešimt metų, nebent ~~sutuoktiniai (partneriai)~~ **asmenys (asmuo), kuriems (-iam) buvo atliekamos pagalbinio apvaisinimo procedūros**, yra pareiškę valią dėl ilgesnio embrionų saugojimo termino. Dvejus metus nuo pagalbinio apvaisinimo pradžios embrionų saugojimas lytinių ląstelių banke Vyriausybės nustatyta tvarka finansuojamas valstybės biudžeto lėšomis. Embrionų saugojimas pagal ~~sutuoktinių (partnerių)~~ pareikštą valią iki informuoto paciento sutikime nurodyto embrionų saugojimo termino pabaigos tęsiamas ~~sutuoktinių (partnerių)~~ **asmenų (asmens), kuriems (-iam) buvo atliktos pagalbinio apvaisinimo procedūros**, lėšomis. Pasibaigus pagal ~~sutuoktinių (partnerių)~~ raštu pareikštą valią embrionų saugojimo terminui, mirus vienam arba abiem ~~sutuoktiniais (partneriais)~~ **asmenims, kuriems buvo atliekamos pagalbinio apvaisinimo procedūros**, taip pat pasibaigus santuokai arba registruotai partnerystei, jei abu sutuoktiniai (partneriai) yra sutikę dėl embrionų panaudojimo donorystei, embrionų laikymas sveikatos apsaugos ministro nustatytais pagrindais ir tvarka tęsiamas valstybės biudžeto lėšomis, tačiau ne ilgiau kaip dešimt metų nuo embrionų donacijos.

3. Pakeisti 10 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Draudžiama nutraukti pagalbinio apvaisinimo metu sukurto ir į moters organizmą neperkelto besivystančio embriono saugojimą ir jį sunaikinti, išskyrus atvejus, kai:

1) pasibaigia pagal ~~sutuoktinių (partnerių)~~ **asmenų (asmens), kuriems (-iam) buvo atliktos pagalbinio apvaisinimo procedūros**, raštu pareikštą valią embrionų saugojimo terminas ir nėra ~~abiejų sutuoktinių (partnerių)~~ šio įstatymo nustatyta tvarka pareikšto sutikimo dėl saugomų embrionų panaudojimo donorystei arba prašymo pratęsti embrionų saugojimo terminą;

2) miršta vienas **asmuo** ar abu ~~sutuoktiniai (partneriai)~~ **asmenys, kuriems buvo atliktos pagalbinio apvaisinimo procedūros** ir nėra abiejų šių asmenų šio įstatymo nustatyta tvarka pareikšto sutikimo dėl saugomų embrionų panaudojimo donorystei;

3) pasibaigia santuoka ar registruota partnerystė ir nėra abiejų buvusių sutuoktinių (partnerių) šio įstatymo nustatyta tvarka pareikšto sutikimo dėl saugomų embrionų panaudojimo donorystei;

4) valstybės lėšomis saugomi embrionai nebuvo panaudoti donorystei per dešimt metų nuo embrionų donacijos.“

8 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2025 m. lapkričio 3 d.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija iki 2025 m. lapkričio 2 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia
(Pareigos)

(Vardas ir pavardė)